

Barnombudsmannen Cecilia Sjölander

Barn berättar

Jag vet inte hur mycket jag orkar. Jag måste få prata med nån men jag tycker det är skämmigt och jag vill inte vara initiativtagare.

Flicka 16 år

Jag har glömt bort hur man njuter av livet.. Är det ok att min mamma dricker nästan varje dag? När jag ska sova får jag ångest. Jag måste vara hemma och hålla koll på henne och jag orkar aldrig göra något. Jag ljuger också till mina kompisar för att slippa gå ut.

Pojke 13 år

Barnperspektiv i Sverige?

Barnets rättigheter i
samhället och vården?

Hur kan ni/vi tillsammans
verka för barn i utsatta
situationer?

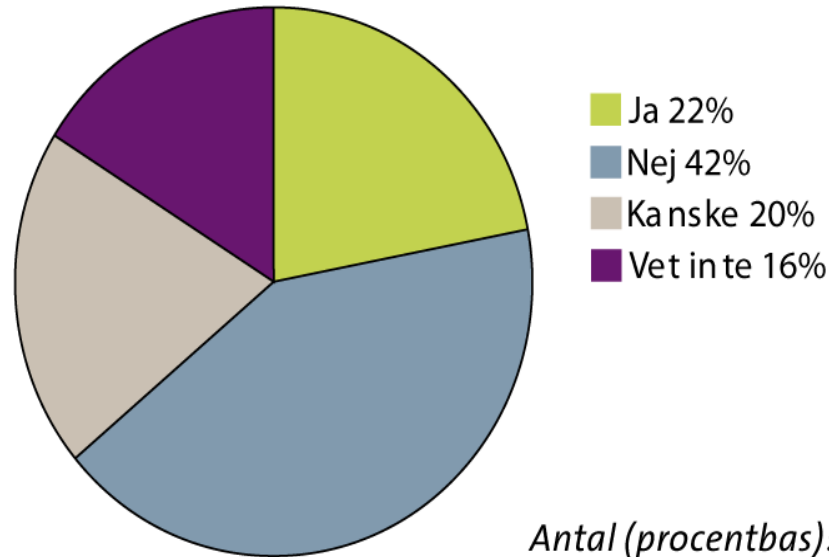

“Barnkonventionen, är inte den avklarad i Sverige? Vad är problemet för barn i Sverige?”

- Okunskap om barns situation i vårt eget land.
- Okunskap om vad barnkonventionen kräver av oss.

Har du hört talas om barnkonventionen?

Källa: Barnombudsmannen. Undersökning om barns och ungas kännedom om sina rättigheter. Januari 2009.

Barnombudsmannens uppdrag enligt lag

- ATT LYSSNA. Företräda barns och ungas rättigheter enligt barnkonventionen.
- ATT BEVAKA. Förvaltningsmyndigheter, kommuner och landsting ska på uppmaning lämna uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits för att i den egna verksamheten genomföra barns och ungas rättigheter. Skyldiga att komma till överläggning.
- ATT PÅVERKA. Driva på genomförandet och bevaka efterlevnaden av barnkonventionen. Föreslå författningsändringar, bilda opinion, sammanställa statistik, följa internationella utvecklingen.

IM

**RÖSTER FRÅN SÄRSKILDA UNGDOMSHEM
BARNOMBUDSMANNEN 2010**

Mia, 14.

Det skulle inte få finnas någon isolering, utan bara ett rum med en soffa, där man kan sätta sig och prata i stället för att låsas in i ett rum med madrass.

1 — Rättssäkerhet

»Jag var väldigt sliten när jag kom. De sa ta av dig kläderna. Ursäkta? De kollade när jag kissade och duschade. Sedan fick jag sätta på mig deras kläder. Det är pinsamt att klä av sig kläder framför två tjejer som du inte ens känner. Lyfta på armarna och fötterna, rufsa runt i håret och öppna munnen. De gör det ju för vårt bästa så vi inte får in skit på avdelningarna men klart man blir chockad.« Johanna, 15.

»De visiterade mig, det var jätteläskigt. Jag är inte en kriminell brottsling. Jag fick klä av mig och duscha med öppen dörr framför främlingar.« Elin, 14.

»Det är en känsla av 'vi' – inte vi och dem. Samvaro i stället för stängsel. Då bär det emot att avskilja. Det blir också svårare för eleverna att bete sig illa.«
Per Rulander, Folåsa.

5 — Skolan

»Den här skolan är underbar. Jag har gjort stora framsteg och det är tack vare mina lärare. Innan Ängen visste jag ingenting om någonting. Nu vet jag allt.« Maria, 15.

»Jag har inget att göra och går bara två timmar i skolan. Ute är det sex timmar, vi borde få mer utbildning.« Ibrahim, 18.

6 — Hälsa

»Jag har ont i kroppen när jag mår psykiskt dåligt, ont i ryggen i två veckor. Tror inte riktigt på dig. Har du hört om vargen? Han tror att jag ljuger.« Carolina, 17.

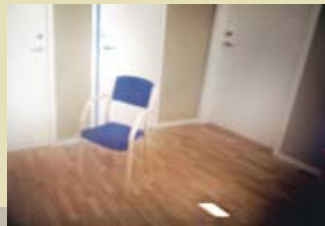
»Maten är jättebra! Du kan få se ett kort på mig för ett år sedan. Nu tränar jag och äter bra.« Hampus, 15.

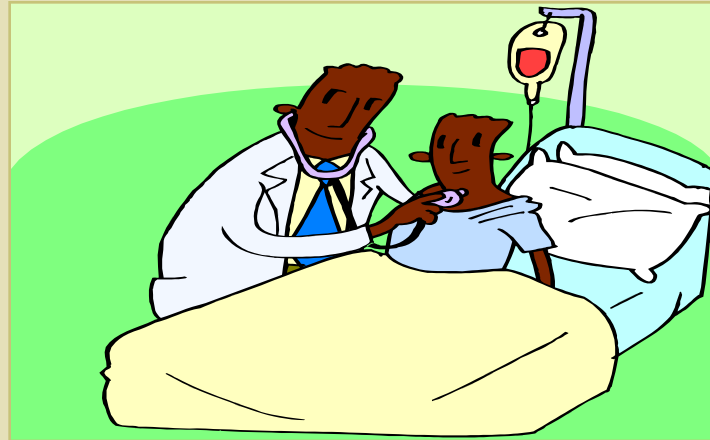
Barnombudsmannen vill se följande förändringar

- Lagändringar som förbjuder isolering av barn.
- Inrättande av oberoende barnombud som företräder omhändertagna barns och ungas intressen.
- En översyn av den lagstiftning som rör placerade barn och unga. Lagstiftningen måste tydligare utgå från barnets rättigheter.

Barnkonventionen & vården

Rätt till sjukvård och rehabilitering
(artikel 24 och 39)

Vad säger barn om vården?

Barn ska ha rätt till hjälp när de är sjuka – över 90% instämmer

76% tror att barn får den vård de behöver om de blir sjuka eller skadar sig

22 % tror att de kanske får det

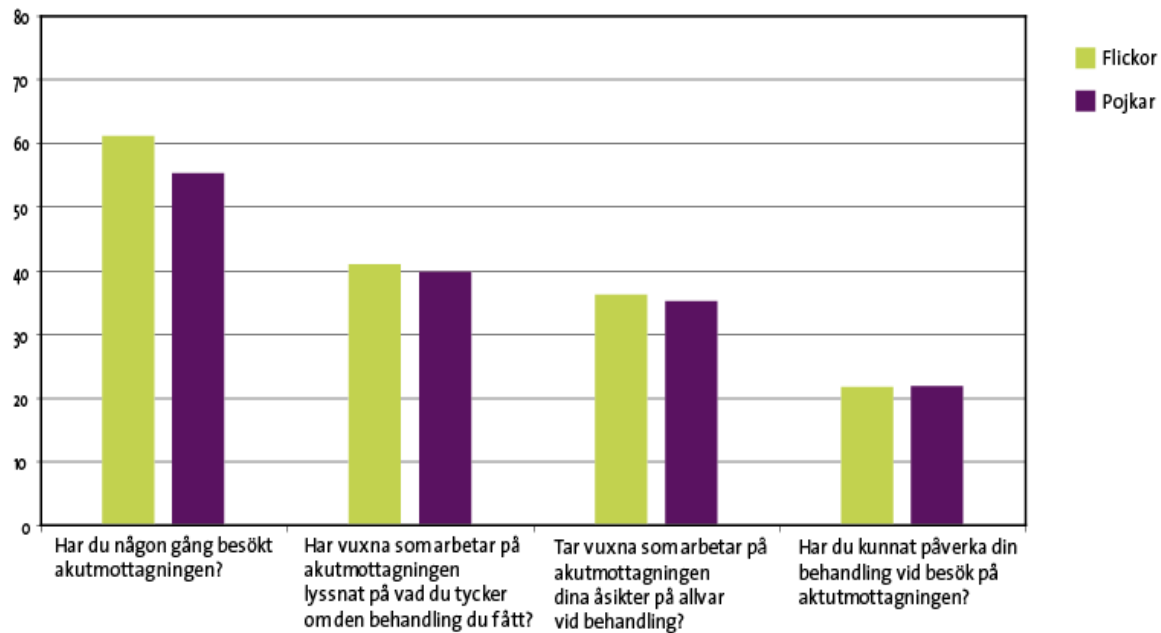
Barn har rätt att få träffa skolsyster när de behöver – 64% instämmer

8 % tror att de kanske inte eller inte alls kan få den hjälp de behöver om de blir mycket ledsna, oroliga eller rädda

Besök och kontakter med akutmottagningar

Besök och kontakter med akutmottagningar

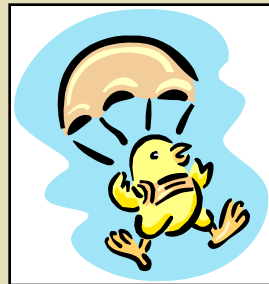
Åk 7 – gy 3. Procent. Andel Ja-svar.

Grundläggande synsätt

Barndomen har ett värde i sig själv

Barn behöver särskilt skydd

Barns ställning inom hälso- och sjukvården

Statens medicinsk-etiska råd: Sverige saknar uttryckliga bestämmelser om unga patienters ställning.

“... ge upphov till att den underåriga patientens integritet kränks, men också att barnets behov av hälso- och sjukvård, skydd och stöd inte tillgodoses.”

Krävs tydlig reglering av underårigas ställning som synliggör barns behov och stärker barns ställning som patienter.

Jf Norge med patienträttslagstiftning med särskilda regler för barn och ungdomar.

Vad Barnombudsmannen anser

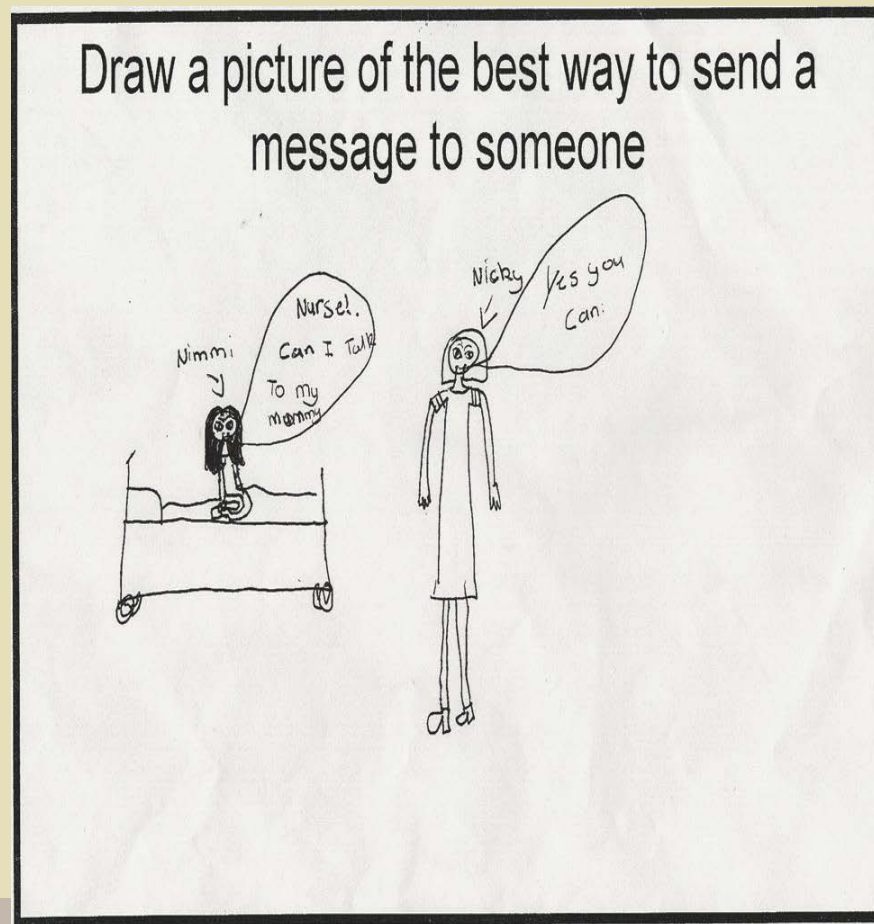
Lagstiftning som tydliggör barnets rättigheter inom vården.

Information som berör barn och unga ska ges på ett sätt så unga förstår.

Personal måste få utbildning i att tala med barn.

Metoder måste finnas för att följa upp hur barn och unga upplever mötet med vården.

Viktigt att se barn som är anhöriga till svårt sjuka.

Egen växtkraft

Barn och ungas delaktighet

Handikappförbunden & Barnombudsmannen

2008 - 2011

Egen växtkraft ska ta reda på hur barn och unga med funktionsnedsättning ska få mer att säga till om i sina möten med samhällsstödet.

Målgrupper - barn och unga upp till 18 (23) år. Gäller alla funktionsnedsättningar

Tips på inflytande!

Involvera
oss från
början

Hjälp oss att fatta
våra egna beslut

Se till att vi får
ut något av det

Involvera
oss alla

Visa att
du
verkligen
lyssnar

Ge oss
tid

Var
öppen
och ärlig
mot oss

Gör det
roligt!

Tack!

